

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך" - אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"

רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת מקץ

תורת

גם הטבע הוא נס:

בראשית פרק מא (א) וַיְהִי בַּמָּקֵץ שְׁנַתִּים יָמִים וּפְרַעְיָה וְהָיָה עִמּוֹד עַל הָיָר:

שאלה:

הקשה הבית הלוי מה ענין החלום למקץ שנתיים, הרי ענין יוסף אחר מענין פרעה?

יסוד בית הלוי שהתוצאה היא סיבה למטרה ולא הפוך:

ותירץ עפ"י המד"ר בראשית פ"ט – א ו"הי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם" הה"ד (איוב כח) קץ שם לחושך, קץ שם ליוסף כמה יהיה בבית האסורים, כיון שהגיע הקץ ופרעה חולם. וכן מפורש בתרגום יונתן בן עוזיאל כאשר התעורר זכרון יוסף לפני הקב"ה הביא חלום לפרעה.

וביאור הדברים שמנהג העולם כל הרואה את אשר אירע ליוסף יאמר איזה מזל יש ליוסף בגלל שפרעה חלם יצא מבית הסוהר, אך התורה אומרת לנו ההיפך היות וקץ שם ליוסף הקב"ה סיבב שפרעה יחלום ועי"ז יצא יוסף. נמצא מה שבני אדם חושבים שהחלום לסיבת הגאולה של יוסף, הוא לא נכון, ואדרבא הפוך התוצאה היא הסיבה כיון שהקב"ה גזר להוציא את יוסף מבית הסוהר לכן המציא סיבה שהוא החלום.

וביאר כגון אדם אשר השקיע כסף באיזה עסק והצליח. בדרך כלל אדם חושב שסיבת הרווח היא בגלל שהצליח בעסק הזה, אך ההפך הוא הנכון בגלל שהקב"ה רצה שירויח המציא לו עסק מוצלח.

וכך בעצם צריך להיות המבט על כל אירועי החיים שמזדמנים לבני אדם שהמטרה של הקב"ה שהאדם יתבונן ויחשוב מה הקב"ה רוצה ממנו ושהכל בהשגחה פרטית ואין מקרה, וכאשר רואה תאונה במקום לשאול מה הטעות שהנהג עשה יתבונן מה הקב"ה עשה ולמה, וכאשר שומע על פטירת אדם מיד שואל ממה היה חולה ומה עשו הרופאים בכדי להסביר את כל מה שקורא לפי שכל האנושי, אולם זה דרכם של אנשי התיקשורת להחליש את האמונה ולתלות הכל בדבר טבעי ושכלי, אך דרכה של תורה חובת האדם להתבונן למה הקב"ה עשה הדבר ולחזור בתשובה כי זה עיקר רצון הקב"ה.

יסוד חנוכה הטבע הוא נס:

ידועה קושית מרן הב"י והמפרשים כיון שמצות הדלקת נרות חנוכה שמנה ימים היא ע"ש הנס שמצאו פך שמן לדלוק יום אחד ודלק שמנה ימים, והקשה מרן הב"י והרי עכ"פ יום ראשון אינו נס וא"כ כיון שהנס רק שבעה ימים צריך לתקן הדלקה שבעה ימים ולא שמנה?

השקפת חכמים על הטבע:

וראיתי רעיון יפה בענג שבת בשם הרה"ג אהרון סימן טוב שליט"א עפ"י דברי הגר"ח שמו"לבי"ץ בקובץ שיחות דחז"ל רוצים ללמדנו יסוד הרמב"ן שכל ניסי יצי"מ נועדו שמתוך הניסים הגלויים יכירו בניסים הנסתרים בהיות והאדם מתוך הרגלו ושגרתו אינו מכיר בנס שהקב"ה עושה עם האדם בכל רגע, וזה יסוד מצוות שמנה ימים שמאחר והאדם מבין יום אחד היה צריך לדלוק מצד הטבע כיון שיש שמן וכל הרגשת האדם בנס הוא על השבעה ימים, אך חז"ל רוצים להחדיר בקרבנו כי גם הדלקה של יום ראשון שנראה לנו טבע הוא נס, כיון שמדוע השמן דולק ומי נתן בו כח הדליקה ודאי הוא נס אלא שכיון שכל הורגלנו מיום שנולדנו לראות שמן דולק נהפך הדבר לפשוט ושאין בו שום נס. אך רבי חנינא בן דוסא כאשר ראה ביתו עצובה ושאלה מדוע וסיפרה כי נתנה חומץ במקום שמן בפמוט השיב לה רחב"ד כי מי שאמר לשמן וידלוק יאמר לחומץ וידלק וכך היה, פירושו של דבר שרחב"ד היה חי בתחושה ששמן שדולק הוא נס כי מה ההבדל בינו לחומץ מלבד הרגלנו ושגרתנו, וכיון שהיה חי בהרגשת נס בשמן אינו מתפלא שהחומץ ידלק כי הכל אותו נס. וזוהי השקפת חז"ל אשר רוצים להחדיר בלב כל אחד בנס חנוכה נגד עקירת האמונה שרצו היוונים וגזרו לכתוב על קרן השור אין חלק באלקי ישראל. אבל אדם שהולך בדרכי התורה כפי השקפת חכמי התורה חייב להגיע להכרה שכל הנעשה הוא מכוחו יתברך ואין מושג של טבע ומקרה אלא הכל בהשגחה פרטית, וכך האדם צריך להסתכל על כל חיו שיש מנהיג לבירה והכל בהשגחה פרטית וממילא אין מושג של טבע אלא הכל נס. וכמו שאנו אומרים בתפילת לחש ועל נסך שבכל יום עימנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים, אלא שהאדם אינו מרגיש הדבר רק כאשר ח"ו נעשה חולה ריאות במצב קשה שצריך הנשמה ורק אז מגיע האדם להכרה עד כמה צריך להודות ולהלל את ה"ת על כל נשימה ונשימה.

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך" - אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"

רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

עיר התורה שקרובה אליך

מדוע לעתיד כל המועדים בטלים וחג הפורים לא בטל

וכתב בספר אבן ישראל לרב ישראל ברוך ברין ז"ל בענין שמחת יו"ט לבאר מאמר חז"ל למרות שלעתיד כל המועדים יהיו בטלים ימי הפורים לא בטלים, בדרך רמז דידוע דיש שני מיני נסים נס נגלה ונס נסתר, וביציאת מצרים עשה הקב"ה נס מפורסם ובימי המן היה נס נסתר, שיש לתלות בדרך הטבע שאהב המלך את אסתר ותלקח לבית המלך ובגללה היה הצלת היהודים, וגם מרדכי הציל את המלך ממות מבגתן ותרש, והמן הרשע המלך היה חושד אותו על שהזמינה רק אותו אסתר לסעודה כידוע, וגם אשר ראה אותו היה נופל על המטה של אסתר היה שם וכדומה מאשר סיבב הקב"ה וזה היה נס נסתר ויש לתלות בדרך הטבע, לכן חג הפורים לא מתבטל כיון שהנהגת הקב"ה בדרך הטבע נשארת לתמיד.

כיצד בני"י ישאלו מה נאכל בשמיטה

כתב בספר אבן שלמה פרשת בהר לרב שלמה זלמן ארנרייך שליט"א וז"ל ומה שאמר ועשת את התבואה נראה לפרש בס"ד בהקדם שיש לשאול איך כתבה התורה שישראל עם קודש יאמרו ח"ו מה נאכל אם נשמור שמיטה נגד האמונה?

עוד צריך להבין למה כתוב וצויתי לשון עבר ויותר נכון היה לומר ואצוה את ברכתי בלשון עתיד? ונקדים מה שפרשתי בפ' בשלח ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא, ויאמר משה הוא הלחם אשר נתן ה' לכם לאכלה, ויש להבין שהיה למשה לומר הוא הלחם אשר אמר ה' ליתן לכם? ונראה לבאר בהקדם הרי אמרו חז"ל אסור ליהנות ממעשה נסים, וגם אחז"ל העושים לו נס מנכין לו מזכויותיו, ואיך הקב"ה עשה להם נס? אלא נראה שזה נאמר דוקא כאשר הנס נעשה לאדם פרטי, כיון שרצון הקב"ה שהעולם יתנהג על פי הטבע שהטביע בו, ולא לשנות מנהג העולם במעשה נסים, לכן אמרו חז"ל אסור ליהנות מהנס, וכן אמרו שמנכין לו מהזכויות לפי שאינו כדאי לנס חוץ לטבע, אולם כאשר הדבר נוגע לכלל ישראל כיון שבריאית העולם היה בשביל כלל ישראל, עד שאמרו חכמים תנאי התנה עם מעשה בראשית שאם יקבלו ישראל התורה יהיה עולם ואם לאו יחזור העולם לתוהו ובהו, וכן היה בקריעת ים סוף עשה הקב"ה תנאי מששת ימי בראשית שיקרע לישראל, כמו שדרשו שחזר הים "לאיתנו" אל תקרי לאיתנו אלא לתנאו, ולכן דבר שעושה הקב"ה לישראל כבר התנה במעשה בראשית והוא חלק מהטבע שעשה הקב"ה, כמו כן אמרו חז"ל בפרקי אבות פ"ה דהמן נברא בין השמשות, ולכן כאשר הגיע הזמן שישראל צריכים את המן אינו נס חדש, כי כבר הוא בטבע שהתנה הקב"ה עמה שבעת פלוני תשנה את הטבע, ולכן אין זה בכלל נס שיהיה אסור ליהנות ממנו או לנכות מהזכויות, ובזה יובן טענת בני ישראל ותשובת משה, שישראל אמרו למשה הרי המן מעשה נסים הוא, ואסור ליהנות ממנו ואין רצוננו רק שיתן לנו הקב"ה בדרך הטבע, והשיב משה הוא הלחם אשר נתן כבר לכם לאכלה עוד מששת ימי בראשית והבן, כך גם בשמירת השמיטה ידעו והאמינו ישראל שיתן להם הקב"ה ברכה מרובה בשנה השישית עד שיהיה מספיק לשלוש שנים, אבל הם לא היו חפצים שיתן להם הקב"ה בדרך נס והיה רצונם שיתן להם בדרך הטבע, לכן אמר וצויתי את ברכתי לכם לשון עבר כבר צויתי ברכה זאת בששת ימי בראשית ואין זה נס חדש כי כבר התניתי עם הטבע שאם ישמרו ישראל שמיטה אז תוציא הארץ ברכה מרובה לשלוש שנים לכן כתיב ועשת את התבואה כלומר התבואה הידועה מכבר מששת ימי בראשית והבן עכ"ל.

ונסיים בתפילת החג הרחמן יעשה לנו נסים ונפלאות כמו שעשה להם בימים ההם בזמן הזה ויחיש את גאולתנו בחסד וברחמים "אמן".

החותם בברכת שבת שלום ומבורך

וחנוכה שמח

בידידות ואהבה

מרדכי מלכא

Handwritten signature of Rabbi Mordechai Malka